

УДК 303.732.3: 004.9

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.it.2025.2.7>

Олександр ЗАДЕРЕЙКО

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
zadereyko@onua.edu.ua
ORCID: 0000-0003-0497-9861

Світлана ЄЛЕНИЧ

головний бібліограф наукової бібліотеки,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
o.yelenych@onua.edu.ua
ORCID: 0000-0003-4999-3034

Наталія ЛОГІНОВА

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри інформаційних технологій,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
loginova@onua.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9475-6188

Олена ТРОФИМЕНКО

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
trofymenko@onua.edu.ua
ORCID: 0000-0001-7626-0886

Володимир ГУРА

кандидат технічних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
hura@onua.edu.ua
ORCID: 0009-0001-2166-5410

АНАЛІЗ РЕЛЕВАНТНОСТІ ПОШУКОВОЇ ВИДАЧІ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗ ДАНИХ

Анотація. Виконання наукових досліджень відкриває нові можливості пошуку наукової інформації з застосуванням наукометричних баз даних та джерел наукової інформації у відкритому доступі. Незважаючи на постійне вдосконалення пошукових алгоритмів існують проблемні питання з формуванням релевантної пошукової видачі у наукометричних базах даних. Це обумовлює необхідність проведення аналізу впливу пошукових алгоритмів наукометричних баз даних на результати пошукової видачі наукових публікацій.

Метою статті є оцінка релевантності пошукової видачі наукових публікацій наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, IEEE Xplore, ResearchGate, Google Scholar.

Наукова новизна полягає у комплексному оцінюванні дослідником релевантності наукових публікацій з точки зору їх кількісних та якісних показників в процесі пошуку джерел інформації.

Методологія. У дослідженні застосовано метод порівняльного аналізу результатів пошукової видачі наукових публікацій для обраної групи ключових слів «complex systems», «digital systems», «artificial intelligence», «data analysis». Зафіксовані кількісні показники наукових публікацій у пошуковій видачі з обов'язковим урахуванням їх загальної кількості у наукометричних базах даних. Проведено аналіз сформованих результатів пошукової видачі наукових публікацій у зазначених наукометричних базах. Визначено найбільш релевантні наукові публікації у кожній пошуковій видачі з точки зору відповідності їх контекстуального змісту ключовим словам у пошуковому запиті.

Висновки. Виконано порівняльний аналіз релевантності наукових публікацій з обов'язковим урахуванням їх позицій у сформованій пошуковій видачі наукометричних баз даних. На основі отриманих результатів сформульовані практичні рекомендації дослідникам для отримання найбільш якісних результатів пошуку наукових публікацій.

Ключові слова: релевантність наукових публікацій, релевантність пошукової видачі, наукометричні бази даних, пошук наукової інформації, аналіз релевантності наукових публікацій.

© О. Задерейко, С. Єленич, Н. Логінова, О. Трофименко, В. Гура, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Olexander ZADEREYKO, Svitlana YELENYCH, Nataliia LOGINOVA, Olena TROFYMENKO, Volodymyr HURA.
ANALYSIS OF THE RELEVANCE OF SEARCH RESULTS IN SCIENTIFIC METRICS DATABASES

Abstract. Conducting scientific research opens up new opportunities for searching for scientific information using scientometric databases and open-access sources of scientific information. Despite the constant improvement of search algorithms, there are problematic issues with the formation of relevant search results in scientometric databases. This necessitates the analysis of the impact of search algorithms of scientometric databases on the results of search results of scientific publications.

The purpose of the article is to assess the relevance of search results of scientific publications in scientometric databases Scopus, Web of Science, IEEE Xplore, ResearchGate, Google Scholar.

The scientific novelty lies in the researcher's comprehensive assessment of the relevance of scientific publications from the point of view of their quantitative and qualitative indicators in the process of searching for information sources.

Methodology. The study used the method of comparative analysis of the results of search results of scientific publications for a selected group of keywords "complex systems", "digital systems", "artificial intelligence", "data analysis". Quantitative indicators of scientific publications in the search results were recorded, taking into account their total number in scientometric databases. An analysis of the formed results of the search results of scientific publications in the indicated scientometric databases was conducted. The most relevant scientific publications in each search result were determined in terms of the correspondence of their contextual content to the keywords in the search query.

Conclusions. A comparative analysis of the relevance of scientific publications was performed, taking into account their positions in the formed search results of scientometric databases. Based on the results obtained, practical recommendations were formulated for researchers to obtain the highest quality results of the search for scientific publications.

Key words: relevance of scientific publications, relevance of search results, scientometric databases, search for scientific information, analysis of the relevance of scientific publications.

Вступ та постановка проблеми. У цифровому суспільстві пошукові системи перетворилися на незамінний інструмент для науковців, дослідників та всіх, хто прагне отримати доступ до наукових знань. Ефективність пошуку наукової інформації формується алгоритмами роботи наукометричних баз даних. За їх допомогою можна здійснити пошук наукових публікацій: книг, глав книг, статей, матеріалів конференцій, тез наукового спрямування тощо.

Цифрові технології та алгоритми пошуку наукової інформації, безумовно, зробили значний крок вперед у підвищенні релевантності пошукової видачі наукових публікацій. В процесі виконання пошукового запиту визначається порядок видачі результатів за ключовими словами, прізвищем автора, заголовками, контекстним аналізом змісту наукових публікацій, їх роком видання та цитуванням. Це потенційно приводить до зростання кількості цитувань наукових публікацій і підвищує індекс цитування наукових публікацій дослідника, його науковий рейтинг та рейтинг закладу вищої освіти.

Зростання ролі цифрових інструментів як допоміжного засобу у сфері наукових досліджень, охоплює майже всі етапи науково-дослідної діяльності та відкриває нові можливості для генерації нових ідей, пошуку наукової інформації у наукометричних базах даних та наукових джерелах відкритого доступу в мережі Інтернет. Вдосконалення пошукових алгоритмів наукометричних систем спрямоване на досягнення максимально можливого співпадіння контексту наукових публікацій у результатах пошукової видачі, яка формується згідно запитів дослідників.

Незважаючи на розвинений потенціал існуючих цифрових інструментів і пошукових алгоритмів, залишаються невирішеними проблемні питання з присутністю наукових публікацій, їх індексації та рейтингування у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science (WoS), Google Scholar [2; 5]. Тому важливо з'ясувати та проаналізувати, як функціонування пошукових алгоритмів наукометричних баз даних впливає на результати пошукової видачі наукових публікацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В освітній сфері спостерігається інтенсивне використання цифрових технологій, що робить більш інноваційним сам процес навчання та підходи до організації діяльності науковців, дослідників, викладачів та здобувачів вищої освіти. Використання цифрових технологій та їх інструментів підвищує ефективність проведення тематичних досліджень галузевого спрямування на будь-якому етапі науково-дослідного процесу.

В навчальному посібнику [10] розглядається методологія та організація наукових досліджень в галузі інформаційних технологій. Послідовно описані особливості роботи з різноманітними джерелами наукової інформації та їх систематизація для формування теоретичної бази дослідження. Крім того, посібник надає практичні рекомендації щодо пошуку релевантної наукової інформації з використанням наукометричних баз даних (Google Scholar, Scopus, WoS, ResearchGate та інших ресурсів), фільтрації результатів пошукової видачі знайдених наукових публікацій, які стануть у нагоді для проведення якісного наукового дослідження. Рекомендації як опанувати етапи пошуку та збору наукової інформації з різних джерел, використовуючи можливості мережі Інтернет та цифрового середовища для науково-дослідної діяльності надаються в публікації [3].

Постійний розвиток та активне оновлення пошукових алгоритмів розширює можливості виконання складних пошукових запитів. Прикладом зовнішніх інструментів WoS є платформа Publons [20], яка використовується для оцінювання показників результативності наукової діяльності [6].

Ефективність алгоритмів пошуку наукової інформації оцінюється за їх релевантністю. У роботі [4] розглядаються методи інформаційного пошуку та вибору джерел інформації, перераховані алгоритми пошуку, охарактеризована оцінка релевантності результатів пошуку (формальна релевантність, онтологічна релевантність, пертинентність), яку пропонується використовувати для порівняння різних пошукових систем. У дослідженні ефективності видачі результатів пошуку [9] звертається увага на критерії інформаційного запиту, які класифікуються за чіткістю, чисельним складом слів, цілями, частотою і т.д. Інформаційно-пошукові системи визначають релевантність наукових публікацій внутрішніми чинниками ранжування. Власні чинники, які пов'язані із алгоритмами Search Engine Optimization (SEO) наукових публікацій здатні забезпечити їх вірогідну релевантність у результатах пошукової видачі наукометричних баз даних і можуть впливати на їх ранжування [13; 22; 25].

В публікації [11] досліджуються можливості використання інструментів наукометричних баз даних (Google Scholar, Consensus AI, Iris AI) в науково-дослідній та освітній діяльності. Представлені інструменти допомагають провести пошук та систематизацію наукових джерел, оптимізувати етап збору наукової інформації та здійснити її подальший аналіз. В публікаціях [12; 23; 16] порівнюються платформи та інструменти, які застосовуються для аналізу наукометричних даних наукових публікацій, їх індексації та цитувань, серед яких: Google Scholar, Scopus, Web of Science. Таким чином, наукометричні дані наукових публікацій дають змогу пошуковим алгоритмам визначати і надавати найбільш релевантні результати.

Окремої уваги потребує порівняльний аналіз релевантності результатів пошукової видачі наукових публікацій зроблених у наукометричних базах даних Google Scholar [15], Scopus [24], Web of Science [26], IEEE Xplore [18], ResearchGate [21]. Проведення такого аналізу надасть змогу виявити особливості формування результатів пошуку наукової інформації, які найбільш вірогідно відповідають запиту користувача.

Метою статті є оцінка релевантності пошукової видачі наукових публікацій наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, IEEE Xplore, ResearchGate, Google Scholar.

Завданнями статті є:

- визначення порядкового номеру найбільш релевантної публікації у пошуковій видачі кожної наукометричної бази даних;
- проведення порівняльного аналізу пошукової видачі найбільш релевантних наукових публікацій;
- зробити оцінку якості роботи пошукових алгоритмів наукометричних баз даних у контексті забезпечення релевантності їх пошукової видачі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інструментарій сучасних наукометричних баз даних надає гнучкі можливості тематичного пошуку та формування персоналізованої пошукової видачі релевантних наукових публікацій для проведення досліджень. Релевантність наукових публікацій встановлює відповідність між результатом пошукової видачі та заданим пошуковим запитом дослідника. Тобто результати пошукової видачі наукових публікацій сформовані кожною наукометричною базою даних, мають максимально можливо відповідати дослідницькій проблематиці та бути корисними для досягнення мети дослідження.

Релевантність наукової інформації визначається наступними критеріями:

- точністю (співпадінням контексту);
- актуальністю (за роком видання);
- авторитетністю джерела інформації, яка визначається наукометричними показниками (h-індекс Гірша, імпакт-фактор, квартилем та категорією періодичного видання та ін.);
- відповідністю запиту дослідника.

Процес пошуку і оцінки наукових публікацій, дозволяє досліднику визначити релевантність пошукової видачі наукометричних баз даних. Він складається з чотирьох етапів (рис. 1) [10, с. 101–102]:

- тематичний комплекс пошуку;
- стратегія пошуку наукової інформації;
- оцінювання релевантності джерел наукової інформації;
- аналіз результатів пошукової видачі.

1. Тематичний комплекс пошуку враховує галузеве спрямування, мету та проблематику наукового дослідження. Такі умови створюють фільтр, який обмежує наявність нерелевантних публікацій в результатах пошукової видачі.

Рис. 1. Процес пошуку та оцінки наукових публікацій

2. **Стратегія пошуку наукової інформації** передбачає поетапний рух від загальних термінів до більш вузьких та конкретних, щоб максимально точно знайти потрібну інформацію.

Пошуковий запит виконується дослідником з урахуванням чинників, які динамічно впливають на релевантність. До важливих умов оцінки роботи пошукових алгоритмів належить [4, с. 48]:

- прямий пошук за текстом наукової публікації (зокрема, ключові слова);
- індексування (попередня обробка наукових публікацій);
- сигнатура (множина хеш-значень слів).

Точність визначення ключових слів наукових публікацій обумовлена процесом аналізу термінів, які використовуються базами даних для їх індексації та ранжування. Правильний вибір ключових слів суттєво впливає на порядковий номер наукової публікації у пошуковій видачі наукометричних баз даних.

Пошуковий запит здійснюється дослідником в певній послідовності, яка починається із введення загальних ключових слів, що описують основну тему наукового дослідження та визначають напрямок пошуку. Наступний етап – це введення спеціальних ключових слів (професійних та технічних спеціальних термінів, скорочень, словосполучень, абревіатур, синонімів), які допомагають звужити коло пошуку та відфільтрувати нерелевантні наукові публікації. Етап уточнення пошукового запиту дослідника здійснюється із використанням додаткових функцій, логічних операторів пошуку (AND, OR, NOT) та спеціальних пошукових символів, що обумовлюють персональні налаштування пошукового запиту. Ці дії дають змогу досліднику:

- обмежувати кількість наукових публікацій в результатах пошукової видачі за темою дослідження;
- враховувати хронологічні рамки та отримувати найбільш релевантні наукові публікації.

3. **Оцінювання релевантності джерел наукової інформації** формується автоматично за допомогою алгоритмів внутрішнього ранжування наукометричних баз даних. Потім відбувається оцінювання дослідником наукових публікацій у результатах пошукової видачі на предмет визначення їх релевантності. Під час аналізу знайдених наукових публікацій оцінюються їх кількісні та якісні показники (рис. 2).

Рис. 2. Показники релевантності результатів пошуку наукових публікацій

При оцінюванні результатів пошуку наукових публікацій на релевантність, досліднику важливо враховувати відмінності різних наукометричних баз даних. Це пов'язано з тим, що кожна база даних охоплює власний перелік наукових видань.

4. Аналіз результатів пошукової видачі здійснюється для структуризації знайдених наукових публікацій, які будуть використані під час проведення дослідження. На основі цієї вибірки, відповідно до вимог цитування та бібліографічного опису, укладається список використаної літератури [1].

Інструментарій наукометричних баз даних значно прискорює пошук наукових публікацій. В межах цього дослідження провели аналіз результатів пошукової видачі та здійснили оцінку того, наскільки релевантними є знайдені наукові публікації, які були запропоновані пошуковими алгоритмами наукометричних баз даних Scopus [8], WoS [7], ResearchGate [19], IEEE Xplore [17], Google Scholar [14]. Проте постає питання щодо кількісного та якісного оцінювання цих результатів з точки зору дослідника.

Релевантність знайдених наукових публікацій відноситься до показника того результату пошукової видачі наукометричних баз даних, який з максимальною імовірністю відповідає пошуковому запиту дослідника. Тому, оцінювання релевантності наукових публікацій пропонується розглядати як процес, що поєднує дії дослідника з:

- фільтрації наукових публікацій, які відповідають критеріям релевантності;
- семантичного аналізу змісту знайдених наукових публікацій, які відповідають тематичній проблематиці дослідження на час проведення пошуку;
- проведенням додаткових (уточнюючих) пошукових запитів для отримання оновленої пошукової видачі наукових публікацій;
- ретельної перевірки повноти відбору наукових публікацій та точності бібліографічного опису цих джерел.

Кількісні показники обчислюються алгоритмами пошукової системи на основі формальних ознак, таких як кількість використання ключових слів, наявність їх у заголовках, анотаціях, а також кількістю цитувань. Показниками для цієї оцінки є точність – частка релевантних публікацій серед усіх знайдених, та повнота – частка знайдених релевантних публікацій від загальної кількості релевантних у базі даних. Між цими двома показниками існує зворотній зв'язок: спроба підвищити повноту часто призводить до зниження точності, і навпаки.

Кількісний показник оцінювання результатів пошукової видачі здійснюється користувачем за допомогою використання вбудованих фільтрів наукометричних баз даних. Застосування фільтрів може як зменшити обсяг та підвищити точність отриманих результатів, так і збільшити кількість наукових публікацій. Таким чином, кожне уточнення, яке додається до пошукового запиту, звужує коло пошуку. Чим більше конкретних умов вказати, тим меншою буде загальна кількість знайдених результатів. І навпаки, дуже загальний пошуковий запит без додаткової фільтрації може видати велику кількість наукових публікацій, що значно ускладнює пошук дослідника.

До факторів, які впливають на релевантність пошуку наукових публікацій можна віднести:

- відповідність ключових слів проведеному дослідженню гарантує ефективність пошуку наукової інформації;
- оновлюваність наукометричних баз даних за умовний проміжок часу може істотно позначитися не тільки на результатах пошукової видачі, а й на порядковому номері наукової публікації у пошуковій видачі;
- регулярність оновлення алгоритмів пошуку вносить зміни до ранжирування наукових публікацій.

Щоб отримати точну кількість результатів для аналізу, досліднику необхідно:

- чітко сформулювати пошуковий запит за ключовим словом;
- визначити наукові категорії пошуку;
- обрати «тип документа» – книга, частина книги, стаття, конференція;
- запустити пошук наукових публікацій.

Результати пошукової видачі з розподілом за ключовими словами з зазначених вище наукометричних баз даних наведені в (табл. 1).

Слід звернути увагу, що в таблиці 1 відображені кількісні результати пошуку наукових публікацій в зазначених наукометричних базах даних на момент проведення дослідження 01–25.07.2025 року.

Загалом дослідник переглядає від 5 до 10 сторінок результатів пошукової видачі або перших 100 знайдених наукових публікацій. Якщо користувач вважає, що кількість знайдених наукових публікацій є достатньою і вони відповідають критеріям релевантності дослідника, то він припиняє пошук і переходить до їх аналізу. Якщо при виконанні аналізу знайдені наукові публікації не в повній

мірі відповідають встановленим критеріям релевантності дослідника або результати пошуку не задовольняють його вимоги, він продовжує пошук. Для отримання більш релевантних результатів пошуку під час проведення наступного пошукового запиту, ватро змінити ключові слова, застосувати різні вбудовані інструменти пошуку наукометричних баз даних, чи використати інші наукомеричні бази даних.

Таблиця 1

**Кількісні показники результатів пошукової видачі наукових публікацій
у наукометричних базах даних**

Наукометрична база даних	Загальна кількість публікацій (книги, частини книг, статті, конференції)			
	complex systems	digital systems	artificial intelligence	data analysis
Scopus	1,657,460	843,848	717,257	6,988,030
WoS	43847	521,648	683,424	5,235,311
IEEE Xplore	149828	445,143	294,796	786,920
ResearchGate	не надає дані			
Google Scholar	9 560 000	6 900 000	7 070 000	8 310 000

Водночас результатів пошукової видачі наукометричних баз даних недостатньо для повної оцінки релевантності наукових публікацій, оскільки вони можуть не враховати суб'єктивну інформаційну потребу дослідника. Результати пошуку можуть бути формально релевантні пошуковому запиту (наприклад, містити ключові слова), але для дослідника надана пошукова видача буде не релевантною.

Якісний показник оцінювання релевантності пошукової видачі здійснюється користувачем самостійно.

Суб'єктивність оцінки релевантності наукових публікацій дослідником обумовлюється:

- власним рівнем знання предметної тематики дослідження;
- спроможністю сформулювати контекстні пошукові запити;
- персоналізацією пошукових запитів (попереднім і кінцевим вибором ключових слів);
- досвідом застосування пошукових інструментів наукометричних баз даних;
- вмінням оцінювати результати пошукової видачі наукометричних баз даних.

З точки зору професійного дослідника, існує необхідність у визначенні найбільш релевантних наукових публікацій знайдених у зазначених вище наукометричних базах даних [18; 26; 21; 15; 24]. Це пропонується зробити шляхом фіксації порядкового номеру релевантних наукових публікацій визначених авторами цього дослідження у результатах ТОП-1000 пошукової видачі кожної наукометричної бази даних. Далі потрібно провести порівняльний аналіз на предмет наявності визначених релевантних наукових публікацій у кожній наукометричній базі і зафіксувати отримані результати. Критерій визначення релевантних наукових публікацій слід обґрунтовувати точним співпадінням з ключовими словами у пошукових запитах та їх наявністю у назві, анотації та ключових словах наукової публікації. Результати порівняльного аналізу релевантності наукових публікацій у результатах пошукової видачі зазначених вище наукометричних баз даних наведено у (табл. 2).

Результати наведені в таблиці 2 сформовані, виходячи з аналізу ТОП-1000 пошукової видачі наукових публікацій. Для наочного уявлення результатів проведеного дослідження на (рис. 3) представлено графічну інтерпретацію порівняльного аналізу релевантності пошукової видачі наукометричних баз даних, на основі отриманих результатів дослідження (див. табл. 2).

Пошукова видача наукових публікацій в наукометричних базах даних формувалася відповідно до таких критеріїв:

- *Scopus* – у режимі «за релевантністю», тип документа – «Conference paper», «Article», «Book chapter», «Book», «Keywords»;
- *WoS* – у режимі пошуку «Web of Science Core Collection», тип документа – «Article», «Book chapter», «Book», «Conference», категорії – «Title», «Abstract»;
- *IEEE Xplore* – в режимі «Advanced Search», категорії – «Document title», «Abstract», «Author keywords»;
- *ResearchGate* – у режимі «за релевантністю», тип документа – «Articles», «Books», «Conference papers»;
- *Google Scholar* – у режимі «за релевантністю», тип документа – «All articles», «Include patents».

Таблиця 2

Результати пошукової видачі наукових публікацій у наукометричних базах даних

Ключові слова для пошуку наукових публікацій	Назва найбільш релевантної наукової публікації за оцінкою авторів	Порядковий номер наукової публікації в ТОП 1000 пошукової видачі									
		Scopus	наявність(+/-)	WoS	наявність(+/-)	IEEE Xplore	наявність(+/-)	ResearchGate	наявність(+/-)	Google Scholar	наявність(+/-)
complex systems	Complex system reconstruction	11	+	0	+	0	-	0	-	0	-
digital systems	Evolution of Enterprise Architecture for Intelligent Digital Systems	12	+	4	+	234	+	424	+	367	+
artificial intelligence	The use of artificial intelligence in the modern world – An overview	6	+	0	-	0	-	287	+	0	-
data analysis	A cognitive interpretation of data analysis	2	+	176	+	0	-	0	-	0	-

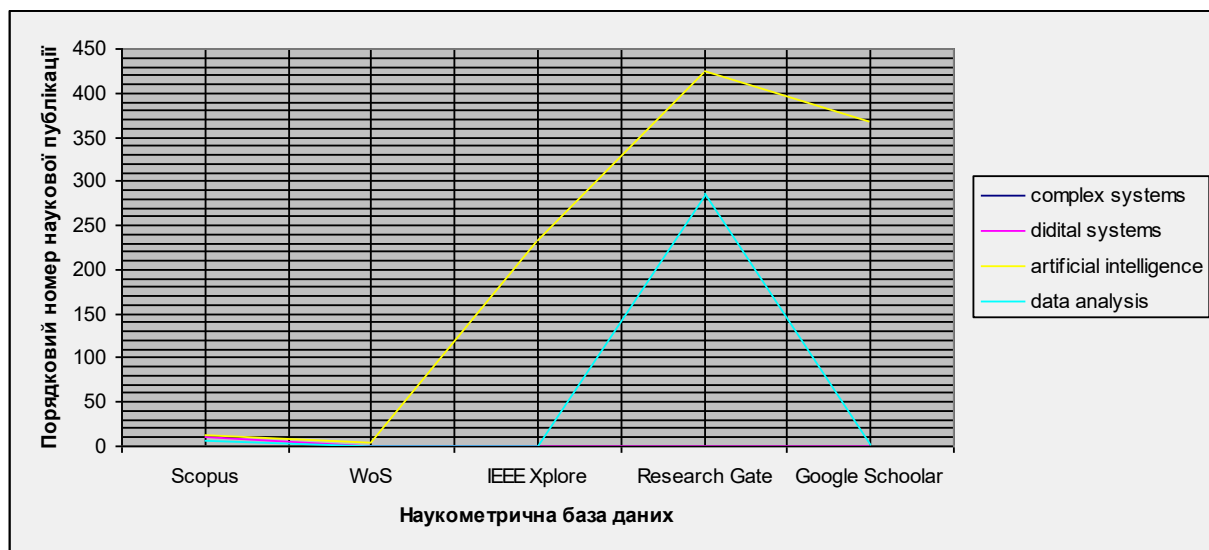

Рис. 3. Графічна інтерпретація пошукової видачі наукометричних систем

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз отриманих результатів пошукової видачі наукометричних баз даних Google Scholar, Scopus, Web of Science, ResearchGate, IEEE Xplore показав наявність значних відмінностей у формуванні пошукової видачі наукових публікацій, а саме:

- в результатах пошукової видачі Google Scholar після 450 порядкового номера містяться наукові публікації, в яких ключове слово присутнє тільки в тексті анотації;
- в результати пошукової видачі Google Scholar ТОП-100 формуються з книг та/або з розділів книг;
- в результатах пошукової видачі Researchgate представлені наукові публікації, в яких ключові слова частково співпадають з їх заголовками;
- кожна з розглянутих наукометричних баз даних має власні внутрішні обмеження на умови включення до них наукових публікацій;
- релевантність наукових публікацій визначається власними пошуковими алгоритмами баз даних, які впливають на відповідність запиту дослідника.

Проведений аналіз пошукової видачі наукометричних баз даних дозволив зробити такі висновки:

- релевантність пошукової видачі покращується, якщо пошуковий запит дослідника міститься у заголовку публікації, анотації та ключових словах;
- ефективність пошуку наукових публікацій безпосередньо залежить від того, наскільки точно заголовок та ключові слова наукової публікації відповідають її змісту;
- для досягнення максимальної повноти релевантних наукових публікацій, досліднику рекомендовано використовувати для пошуку якомога більше наукометричних баз даних;
- підсумкове рішення щодо відповідності наукових публікацій пошуковому запиту належить приймати самому досліднику після ретельного аналізу контексту публікацій.

В цілому формування та подальший аналіз пошукової видачі наукометричних баз даних надає змогу дослідникам:

- оптимізувати наукову роботу;
- швидко та ефективно здійснювати пошук релевантних наукових публікацій;
- виявляти провідних авторів та наукові установи в потрібній галузі досліджень;
- відстежувати актуальні тенденції та перспективні напрямки досліджень;
- знаходити нові ідеї для досліджень;
- оцінювати конкурентоспроможність власних досліджень;
- здійснювати моніторинг власних наукометричних показників;
- формувати стратегії власної публікаційної діяльності;
- постійно покращувати власні наукометричні показники.

Проведений порівняльний аналіз релевантності пошукової видачі виявив, що наукометричні бази даних, зокрема Scopus, Web of Science та IEEE Xplore, характеризуються вищим рівнем стабільності та точності результатів. Водночас відкрита платформа Google Scholar забезпечує ширше охоплення наукових джерел, особливо з відкритим доступом.

Саме тому досліднику рекомендується використовувати системний підхід до наукового пошуку, поєднуючи максимально можливу кількість наукометричних баз даних для забезпечення повноти та релевантності інформаційного покриття.

Аналіз релевантності пошукової видачі наукометричних баз даних підтверджує необхідність постійного вдосконалення пошукової стратегії дослідника та методів оцінки релевантності наукової інформації. Отримані результати можуть бути використані для розробки рекомендацій щодо оптимізації пошукових стратегій дослідника, що цілком буде сприяти покращенню рівня якості його наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: <http://surl.li/qgqxf>
2. Колмакова В. О., Шаров С. В. Проблеми індексації публікацій в наукометричних базах даних та способи їх вирішення. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 239–246.
3. Литвин С. Х., Добровольська В. В. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи здобувачів наукового ступеня доктора філософії. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 3. С. 90–98. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2021.244724>
4. Мілованова М. В., Бондарчук А. П. Оцінка ефективності інформаційного пошуку. *Телекомунікаційні та інформаційні технології*. 2020. № 1(66). С. 45–52. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-4338.2020.014552>
5. Назаровець С. Бази даних цитувань та пошукові інструменти для науковців майбутнього. *Наука і суспільство*. 2021. № 1(87). С. 35–38.
6. Наукометричні показники оцінювання результативності педагогічних досліджень науковців та науково-педагогічних працівників / Т. А. Вакалюк, О. М. Спірін, І. С. Мінтій, С. М. Іванова, Т. Л. Новицька. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. праць. Вінниця, 2021. Вип. 60. С. 167–184. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-167-184>
7. Пошук журналів у Web of Science : практ. посіб. / упоряд. А. М. Кушнерський ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Служба інформ. моніторингу. Київ, 2021. 28 с. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/journals_wos.pdf (дата звернення: 18.06.2025)
8. Пошук у Scopus : практ. посіб. / упоряд. М. А. Назарець ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Служба інформ. моніторингу. Київ, 2022. 29 с. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/scopus_search.pdf (дата звернення: 18.06.2025)
9. Розробка методу підвищення ефективності видачі результату пошуку в інформаційному середовищі / І. В. Муляр, П. А. Шкуліпа, І. А. Романовська, Л. О. Ряба. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2016. Вип. 52. С. 134–141.

10. Савельєва О. С., Трофименко О. Г., Дикий О. В. Методологія проведення наукових досліджень у галузі інформаційних технологій : навч. посіб. [Електрон. вид.]. Одеса : Фенікс, 2025. 144 с. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/handle/123456789/14858>
11. Толочко С. В., Годунова А. В. Теоретико-методичний аналіз оптимізації дослідницької та наукової діяльності в умовах використання сервісів зі штучним інтелектом. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 61(2). С. 18–24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.2.3>
12. Ярошенко Т., Ярошенко О. Вимірювання впливу науки: за межі традицій. Порівняльний аналіз сучасних наукометричних інструментів та їх роль у визначенні наукового внеску. *Відкрита та інновації*. 2024. №. 1. С. 18–37. DOI: <https://doi.org/10.62405/osi.2024.01.02>
13. Brouwer W. P., Hollenbach M. Search engine optimization for scientific publications: How one can find your needle in the haystack. *United European Gastroenterology Journal*. 2022. Т. 10. №. 8. С. 906. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdfdirect/10.1002/ueg2.12311>
14. GOOGLE академія для науковців [Електронний ресурс] : практ. посіб. / упоряд. М. А. Назаровець. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2016. 31 с. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/google_scholar.pdf (дата звернення: 20.06.2025)
15. Google Академія. URL: <https://scholar.google.com/>
16. Gusenbauer M. Beyond Google Scholar, Scopus, and Web of Science: An evaluation of the backward and forward citation coverage of 59 databases' citation indices. *Research Synthesis Methods*. 2024. № 15(5). С. 802–817. DOI: <https://doi.org/10.1002/jrsm.1729>
17. Henriques P. Strategies for Searching IEEE Xplore. URL: https://biblioteca.upc.edu/sites/default/files/pages_generals/investigadors/ieee_xplore.pdf
18. IEEE Xplore. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/Xplore/home.jsp>
19. Kirilova S., Zoepfl F. Metrics fraud on ResearchGate. *Journal of Informetrics*. 2025. Т. 19. №. 1: 101604. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.joi.2024.101604>
20. Publons. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/basic-search>
21. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/search>
22. Schilhan L., Kaier C., Lackner K. Increasing visibility and discoverability of scholarly publications with academic search engine optimization. *Insights*. 2021. Т. 34. №. 1. URL: <https://insights.uksg.org/articles/10.1629/uksg.534?s=09>
23. Scopus та Web of Science : навч. посіб. / М. М. Іжа, М. П. Попов, Л. Л. Приходченко [та ін.]. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2021. 174 с. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/handle/123456789/13289>
24. Scopus. URL: <https://www.scopus.com/sources>
25. Shahzad A. et al. The impact of search engine optimization on the visibility of research paper and citations. *JOIV: International Journal on Informatics Visualization*. 2017. Т. 1. №. 4-2. С. 195–198. URL: <https://www.joiv.org/index.php/joiv/article/viewFile/77/77>
26. Web of Science. URL: <https://www.webofscience.com/>

Дата надходження статті: 04.07.2025

Дата прийняття статті: 10.07.2025

Опубліковано: 23.09.2025